СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLVII. Ч. 263. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 11-го листопаду 1939. No. 263. Jersey City, N. J., Saturday, November 11, 1939. VOL. XLVII
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

БЕЗЛАДДЯ В АМЕРИКАНСЬКІМ КОРАБЕЛЬНІМ ПРОМИСЛІ

ВАШИНГТОН. — Внаслідок нового невтральностевого закону американським кораблям заборонено їхати до Европи в ті морські смуги, що є загрожені війною. Через те багато американських кораблів не знають, що з собою робити. Деякі з них, як „Юнайтед Стейтс Лайн", хочуть перенести свої кораблі під чужий, панамський прапор. Інші лінії добивають ціни з чужими фірмами та хочуть продати свої кораблі їм. Ще інші, як Америкен Скентик Лайн, задують їхати до Европи через далеку північну лінію й виладовувати свої продукти в норвезькім порті Берґен. Звідтам інші кораблі будуть забирати ті продукти далі.

ПЛЯНУЮТЬ БУДОВУ 11 ШКІЛ.

НЮ ЙОРК. — Міська Рада Ню Йорку ухвалила гроші на будову нових одинацять шкіл, що мають бути поставлені в наступнім році.

СЕКРЕТАР ГОЛ ЩЕ НЕ ПІСЛАВ ҐРАТУЛЯЦІЇ ГІТЛЄРОВІ.

ВАШИНГТОН. — Є такий принятий міжнародний звичай, що коли голова якоїсь держави щасливо вийде з якогось нещастя, то йому інші голови держав посилають ґратуляційні телеграми. У звязку з отсаним бомбовим замахом на Гітлера деякі політичні кола спекулювали, що Рузвелт вишле таку телеграму. Та Рузвелт не вислав. Тепер цю справу студіює секретар Гол і правдоподібно таку телеграму вишле. Але наперед хоче прочитати повний звіт свого амбасадора з Берліну в тій справі.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР У ЗАКЛОПОТАННІ.

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув совєтський амбасадор Уманський, що їздив на довшу відпустку до Совєтів і зумів звідтам ціло назад вернутись. На кораблі зустріли його журналісти, яких він зпочатку привитав з приємним усміхом. Коли одначе журналісти почали допитувати Уманського про пакт Гітлера та Сталіна, а також про зізнання Кривіцького, Уманський вийшов з рівноваги та закинув журналістам, що вони не трактують його з такою гідністю, на яку він, як амбасадор, заслугує. Далі Уманський відмовився відповідати на всі запити.

НЕ ХОЧЕ ВИРОБЛЯТИ ЗБРОЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Бетлеґем Стіл Ко., Юджін Ґрейс, заявив що його компанія зовсім не дбає за замовлення будувати ріжного роду зброю. Бо виріб зброї не збагачує даного краю та не збільшує його рівня життя. Зброя — це речі, призначені на нищення. Супроти цього, сказав Ґрейс, він не дбає, що його компанія не дістане ні одного більше замовлення на боєві кораблі, чи на гармати.

СОЛЬМАН ПЕРЕСТЕРІГАЄ АМЕРИКУ.

АТЛЯНТИК СИТІ. — Вільгельм Сольман, що був колись у Німеччині, а тепер перенісся на стало до Америки, виголосив перед конвенцією виховників доклад, у якім перестерігав Америку, що клясова боротьба може довести до диктатури в Америці, як довела до диктатури в Німеччині та в інших европейських краях. Він закликав американських демократів уникати підюджування одної кляси проти другої, а також радив усувати основні ріжниці клясової ненависти і в економічній політиці краю поступати так, щоби приблино всі люди посідали хочби якесь мале майно та не почувались нуждарями.

ДЖАНСОН ЗАПЕВНЯЄ, ЩО УРЯД ХОЧЕ МИРУ.

НЮ ЙОРК. — Асистент секретаря війни, Люіс Джансон, виголосив через радіо промову і ще раз запевняв слухачів, що теперішня адміністрація Рузвелта цілком не хоче втягнути Америки до війни. Навпаки, вона хоче війну від Америки за всяку ціну відвернути.

ЗАДУМУЮТЬ ЗРИВАТИ „ЕЛЕВЕЙТОРИ".

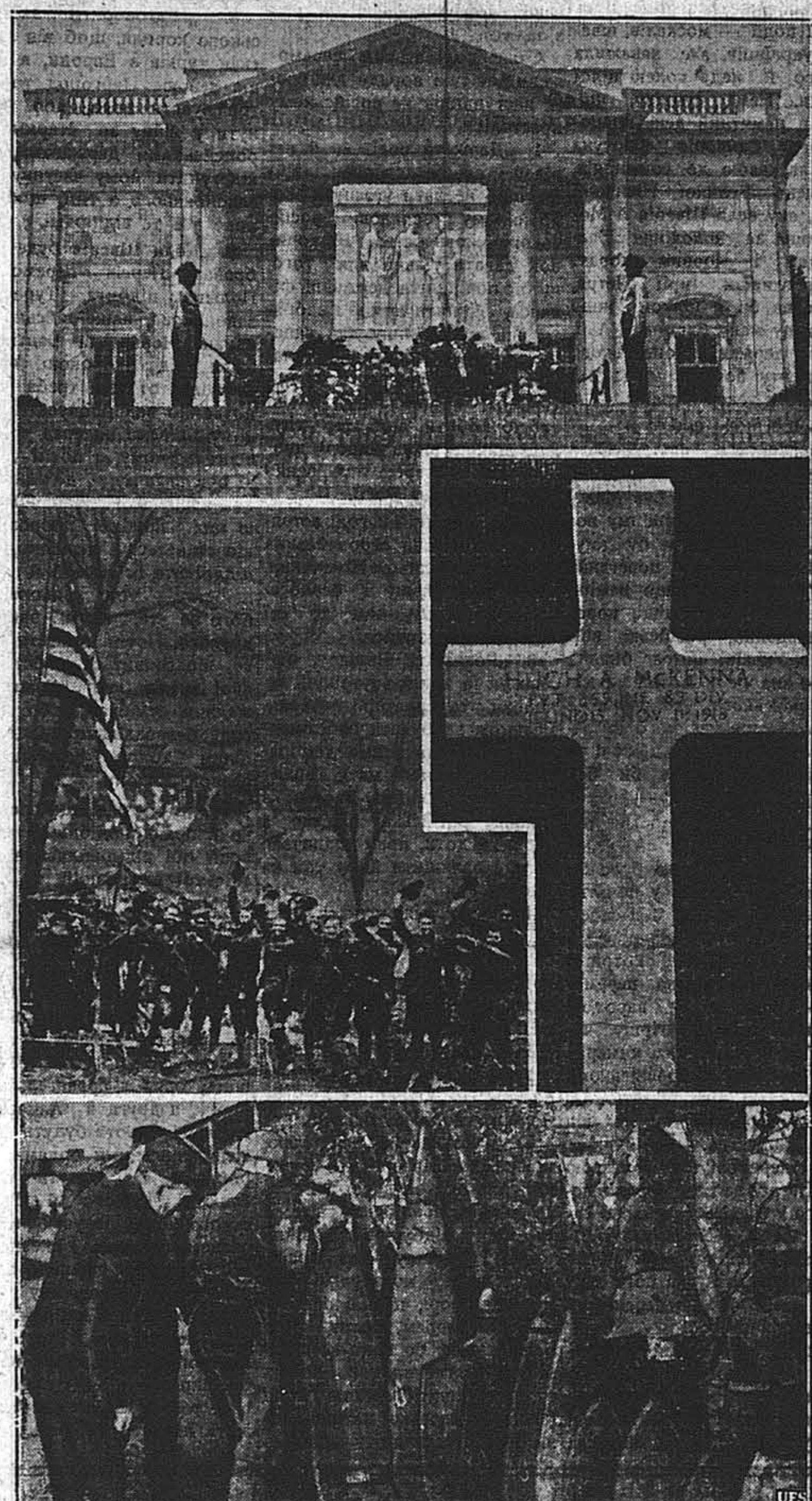
НЮ ЙОРК. — Міська адміністрація Ля Ґвардії звернулась до комісії транспорту, щоб та не засуджувала покищо нюйорських елевейторів з девятої та другої вулиці на розбір, як довго міська влада не викупить усіх ліній компанії „Ай Ар Ті", не зединить їх та не заступить перевозу згаданими елеваторами чимсь іншим. Та хоч ті два „елевейтори" ще який час на рекомендацію міської управи будуть курсувати, то проте вони призначені вже на розбір.

ПРЕЗИДЕНТ НАТИСКАЄ НА РОБІТНИЧИХ ЛІДЕРІВ, ЩОБИ ПОГОДИЛИСЬ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт покликав до себе окремо на наради предсідника А. Ф. П., Вилїєма Ґріна, та предсідника К. П. О., Джана Луїса, на те, щоб іще раз натиснути на них, щоб у робітничім русі прийшли до згоди. Знавці кажуть, що цей раз президентові цілком певно вдасться привести в тих двох фракціях до замирення.

ВІЙНА НЕ ПОТРЯСЕ ЕКОНОМІЧНОЮ СИСТЕМОЮ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Урядові економісти подали для уряду звіт з економічного положення Америки. Вони стверджували, що внаслідок порад та вказівок уряду американська економічна система, це є продукція, дистрибуція і консумпція, не потерпіли поважніших потрясень і функціонують цілком правильно. Вибух минулої світової війни в Европі мав далеко сильніший вплив на Америку. Ціни тоді дуже хитались, біржа зазнала потрясення й промисл був цілком здезорієнтований, не знаючи, що починати. Тепер цього всього Америка уникнула.

У ДЕНЬ ЗАМИРЕННЯ.

Хоч нині, супроти біжучих подій світу, стає ясним, що „війна, щоб скінчити війни" є абсурдом, всетаки День Замирення ворушить людей до глибини серця.

На верхній світлині Гріб Невідомого Жовніра на Національнім Цвинтарі Арлинтон коло Вашинґтону. В середині, наліво, Батерія „Д" 105. полку пільної артилерії американської армії в дні Замирення, по вистрілі останнього набою. В середині, направо, хрест на гробі жовніра, що згинув у самий останній день війни. У споді, приватна збірка военних памяток одного бувшого учасника світової війни.

КАЖЕ, ЩО НІМЕЦЬКА ЗАЛОГА ПОВОДИЛАСЬ ДОБРЕ

БЕРГЕН (Норвеґія). — Джозеф А. Гейнард, капітан американського корабля „Сити оф Флинт", заявив, що корабель вернеться до Злучених Держав без товару, щоб тим чином не наразити себе на нову небезпеку. Про німецьку залогу, що забрала корабель, висказувався з подивом. Казав, що вона поводилась коректно й не хотіла навіть брати харчів, побоюючися, що американські моряки не матимуть достаточно що їсти з поворотом до Америки.

ВАРШАВА — ОДНА ВЕЛИКА РУЇНА

ЛОНДОН. — Вісті, які доносять з Варшави, є трагічні. Шпиталі переповнені. Самих ранених є там до 80,000, які лежать по коридорах і пивницях, бо в шпитальних салях нема місця. Місто відтяте від світу. Виглядає як величезна купа румовищ, бо 80% домів є понищені, або цілком зруйновані.

З „ЛЮБЛИНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ"

ПАРИЖ. — Польські пресові звідомлення повні описів нещасливого положення поляків під німецькою окупацією. День за днем оголошують про нові масові розстріли поляків. Пишуть, що найгірше є з тими поляками, котрі живуть у Люблині й люблинеській окрузі. Їх звідтам виганяють насильно, щоб зробити місце жидам, яких масово зганяють з цілої Німеччини.

ВИНУЮТЬ АНҐЛІЮ І ЧЕЙМБЕРЛИНА.

БЕРЛІН. — Націстична преса одноголосно заявляє, що щоб не викрилось, Анґлія таки винувата за замах у Мінхені, бо вона постійно заявляє, що гітлеризм мусить бути знищений. Зокрема винуватий Чеймберлин, що виразно заявив, що вірить, що дожие тої хвилі, коли не стане Гітлера.

ВИБОРЧІ ВИДАТКИ

Джан Конорс, що кандидував на члена міської ради в Бостоні, подав у своїм звіті урядові такі виборчі видатки: одну бритву, два циґара, пять цукорків, одно пиво, одно тістечко, одна марка за цента. Разом 24 центи. Він добув 469 голосів і перепав.

ТИМОШЕНКО ПРОТИ "ЗЛОЧИННОЇ АКЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ"

МОСКВА. — Командарм першої ранґи С. Тимошенко, що стоїть на чолі окупаційної совєтської армії, яка заняла Західню Україну, видав до населення Західньої України відозву, звернену проти українських націоналістів. Називає їх „бандитами" і „погромниками". Каже у відозві, що ті „бандити", себто українські націоналісти, „навіть хотіли вчинити збройний опір червоній армії". Відозва стверджує, що в Західній Україні „ворожі радянській владі елементи в містах і на селах провадять підривну роботу, щоб якнебудь нашкодити червоній армії і Радянському Союзові". Українським націоналістам закидується далі, що вони „намагаються посіяти національну ворожнечу між народами Західньої України", що „намагаються орґанізувати еврейські та польські погроми" та „підірвати діяльність радянської влади". Відозва зазначує, що в Радянськім Союзі „переслідування евреїв, поляків та інших народностей є державним злочином". Та „бандити-націоналісти намагаються орґанізувати погроми, щоб розпалити національну ворожнечу, щоб затримати встановлення порядку і нормального життя в країні". Далі відозва згадує за таку „мерзену" роботу українських націоналістів у селі Конюхи, бережанського повіту, де вона велась „під проводом куркуля Процика Василя". Відозва взиває нарід виявляти і віддавати в руки совєтської влади ось таких „провокаторів". Каже, що справжніми ворогами трудящих українців не є поляки чи евреї, а капіталісти. Відозва кінчиться окликом в честь Сталіна, який звучить ось так: „Хай живе вожд трудящих усього світу, великий Сталін!"

ВЕЛИКА ВІЧЕВА ПРОПАҐАНДА.

МОСКВА. — Совєтська преса подає, що по селах і містах Західньої України відбуваються віча присвячені „справі визволення Західньої України". Віча переводять представники червоної армії. Як виходить зо звітів, що їх передає совєтська преса, то на них промовляють головно особи, коли йде про місцеве населення, які невідомі в українському народньому житті. Наприклад, на вічу в місті Бібрці говорив член тимчасового управління повіту, товариш Ціммер, чи жінка, Лія Ґосс. Часописи подають, що тих промовців переривають такими окликами як „слава червоній армії — визвольниці нашій" і „хай живуть товариші Сталін, Молотов, Ворошилов".

НАСТУП НА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ.

ЧЕРНІВЦІ. — З відомостей, які сюди доходять з українських земель, що тепер опинились під Совєтами, виходить, що совєтська влада вже розпочала наступ на обидві українські церкви. Населення ставить большевикам тихий, але завзятий пасивний опір.

МАДЯРЩИНА ФОРТИФІКУЄ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

БУДАПЕШТ. — Міністер війни Барта заявив у мадярськім парляменті, що Мадярщина вже розпочала в Карпатах фортифікацію мадярсько-совєтської границі.

ЧИ НЕ ПЕРЕДВОЄННА МЕТУШНЯ?

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — В Голяндії відчинили шлюзи і розпочали наводнювання першої оборонної лінії, що має охоронити перед ворожим захватом міста Ротердаму, Амстердаму, і Ґаґи. В цілім краю велике напруження. Кружляють десятки ріжних поголосок, що німці вже на границі, чи вже вступили на голяндську територію. Зачали ті вісті кружляти у звязку з мировим предложенням голяндської королеви Вільгельміни і бельгійського короля Леопольда. Це предложення мало врятувати Бельґію і Голяндію від участи у війні. Та з нього нічого не вийшло. І це ще погіршило ситуацію. Особливо, коли стався ще на голяндсько-німецькій границі такий випадок, про який нема ясного звідомлення, а наслідком якого були одні вбиті, а другі вивезені німцями з голяндської пограничної смуги на німецький бік. Про цей інцидент розповідають несотворені речі, а це збільшує военну паніку. До неспокою причинюється ще й те, що сусідня Бельґія покликала до військової служби свою резерву.

ШУКАЮТЬ СПРАВНИКІВ БОМБОВОГО ЗАМАХУ.

БЕРЛІН. — Німецьке Ґештапо подає, що є дані припускати, що вибух бомби в Мінхені, в Міщанськім Броварі, був ділом закордону. Начальник німецької тайної поліції, Гімлер, проголосив, що дадуть у чужій валюті додатково 300,000 марок тим, що живуть поза межами Німеччини, а зможуть подати якісь вказівки, що вказувалиб на виконавців замаху. Крім цього є зголошена анонімна жертва в сумі 600,000 німецьких марок як нагорода за інформації, які довелиб до схоплення справців замаху.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНГРЕС "ОБЄДНАННЯ"

Дня 2. грудня б. р. відбудеться в Ню Йорку конгрес Обєднання Українських Організацій в Америці. Як відомо, такі конґреси відбуваються згідно зо статутом „Обєднання" що три роки. А тепер так складається, що конґрес збереться на наради в надзвичайно важну пору. І тим набирає він особлившої ваги.

Якби зібрати цей матеріял, що його поміщено в нашій ґазеті у звязку з покликами „Обєднання" чи його річними нарадами і конґресами, почавши від 1922 року аж по сьогоднішній час, то з цього вийшлаб грубезна книга, у якій відбивалось би національне, політичне й духове життя подавляючої більшости української іміґрації. Особливо виразно виявилаб себе наша іміґрація у тій книзі з гуманітарно-культурного боку, себто з боку нашої допомоги таким українським установам у старім краю, що допомагали інвалідам, політичним вязням, сиротам, чи ширили рідну освіту серед нашого народу. Усе те вважається у нас допомогою визвольній боротьбі українського народу. До цього треба ще додати, що українська іміґрація в Америці звертала ще окрему увагу на допомогу тому всьому, що піддержує в українському народові революційного духа.

Не є розумним перебільшувати „Обєднання" навіть тоді, коли підкреслюємо, що говорити про неї, це значить говорити про успіхи нашого загалу в Америці. Та далеко гірше збувати ту працю мовчанкою, легковажити її, чи її заперечувати. „Обєднання" — це праця тисяч рук і голов. Це жертви десяток тисяч наших громадян і громадянок. Це протести і маніфестації, які виганяли десятки тисяч людей на вулиці американських міст, щоб таким чином робити розголос українській справі й таврувати терор, при помочі якого окупанти володіли українськими землями. „Обєднання" — це ми самі. Це ми ухвалювали ці маніфестації і ми самі їх виконували. Ми — українська народня маса в Америці. Ми, себто ті, що знають, що працювати разом з „Обєднанням" означало й означає працювати — даром. Що збирати жертви на поклик „Обєднання" і через нього висилати — значить причинитися в Америці до того, щоб мати орґанізацію, нами самими створену, нами ведену і контрольовану, яка завела порядок у збірковій акції, чесно поводиться з громадськими грішми і виконує точно те, що проголошує та до чого зобовязується. Ніяка ворожа пропаґанда, ніякі наклепи своїх руїнників цеї правди не змінять. Знаємо, що саме чесна господарка „Обєднання" робить йому ворогів, бо саме та господарка є тою моральною цінністю, завдяки якій удалось „Обєднанню" так довго проіснувати.

„Обєднання" створене для служби нашій справі у старім краю і тут в Америці. Зміни, які зайшли в українському житті в Европі, завдань „Обєднання" не зміняють. Українська справа далі потребує праці „Обєднання".

ЗАПОВІТ ПЕТРА ПЕРШОГО

Россія: „Крѣпость моя и сила
толь многа повсюду,
Коль от начатка міра
не бяше отнюду".

З театральної дії: „Образ страстей міра сего", котру виводилося в Києві по полтавській перемозі.

—o—

Перемога над шведами й українцями московського царя під Полтавою на довгі віки рішила долю не тільки трьох головних учасників тої історичної події — москалів, шведів і українців, але заважила надовго й над долею цілої Европи... Нема сумніву, що якби в памятний день преподобного Самсонія фортуна була ласкавою до союзників, то кінець Великої Північної Війни, яку вели Швеція й Московщина за володіння Балтійським і Чорним морем, перекресливши мрії Петра, накреслив би й цілком іншу політичну мапу Европи й Азії, і серед держав европейського континенту почесне місце занимала би тепер Україна.

Ось що пише про ті можливі перспективи австрійський історик Енґель:

— „Нехай би міг був Мазепа робити діло в першому пориві, нехай би він не був змушений відложити повстання на 1708 рік, через що наміри його ставали замітніші, вороги діяльніші, російські війська в Україні чимраз більші, то хто зна чи не малиб ми нині українського володаря з роду Мазепи, великого Шведського Цісарства на півночі та й Суворов не стояв би був 1795 р. у Варшаві..." —

— ...тай червоне марево російського комунізму з усіми його страхіттями не було би зависло над світом у початку XX. віку" — додамо від себе.

Але доля судила інакше. А з усіх народів, над котрими заважила полтавська перемога — українському народові довелося пити найгіршу чашу. Та, на щастя, таж химерна доля не дала й російському переможцеві використати полтавську перемогу так, як він того сподівався.

По перемозі під Полтавою цар Петро не тільки зрадів перемогою (навіть для нього самого досить несподіваною), але й зрозумів, яку велику вагу та перемога має для його держави в тім часі і в перспективах історичних.

Цілком захоплений майбутніми виглядами, ще більш осмілений крилатою фантазією, він узяв перо і тут же на полі бою у своїм наметі написав політичний тестамент, котрого відпис було знайдено вперше в 1754 році серед французьких дипльоматичних архівів. Той докуент зробив велике враження на французький і англійський уряд. Але до того часу він мало відомий широким колам. Думаємо, що для нас — українців, які своєю шкірою викупили полтавську перемогу російського царя, той політичний заповіт має особливий інтерес. Тому наводимо найцікавіші уступи з нього.

Отже полтавський переможець дає такі поради для своїх наступників на російському престолі:

1. „Держати російський нарід у стані безперервної війни, щоб не дати угаснути вояовничому запалові російського жовнярства. Відпочинок давати тільки для того, щоби поліпшити державні фінанси, скріпити армію і вибрати вигідну хвилину для нападу. (Порівн. „передишкі" сучасних його червоних спадкоємців!... — Прим. ред.). В той спосіб робити, щоб мир служив війні, а війна мирові, щоб і то все в інтересі поширення меж добробуту Росії.

2. „При кожній нагоді встрявати у справи европейських держав, особливож Німеччини, котра тим більшу і безпосередню має вагу, чим до неї більше наблизитися.

3. „Розділити Польщу, піддержуючи в ній внутрішні заколоти та постійні сварки. Вельмож здобувати собі золотом; ділати на сойми деморалізуючи їх, щоб мати вплив на вибори королів. Ввести в Польщу російське військо і держати доти, поки трапиться нагода залишити його там на завжди.

4. „В торговлі шукати звязків у першу чергу з Анґлією, бо та держава найбільше нас потребує для своєї фльоти і може бути найбільш корисною для розбудови нашої.

5. „Безупинно розширяти державні межі Росії здовж Балтику на північ, а здовж Чорного моря на південь.

6. „Наблизитися, як тільки можна, до Царгороду й до Індії". Хто там запанує, той стане дійсним володарем світу. В тій цілі підбурювати війни то на Туреччину, то на Персію. Побудувати корабельні на Чорному морі, поволі заволодіти тим морем, також як і Балтійським, бо вони необхідні для осягнення того проєкту. Приспішити упадок Персії і досягти перської затоки. Коли буде можливим — відновити через Сирію колишню торгівлю з Левантом і доступити аж до Індії, котра є шпихліром світу. А як там будемо, тоді обійдемося без англійського золота.

7. „Вдержувати дбайливо союз із Австрією. Удавати, що піддержуємо її наміри, щоби перебрати владу над Німеччиною, а другою рукою підбурювати проти неї амбітність німецьких князів. Подбати, щоб вони обидві звернулися до Росії за допомогою і встановити над їх землями рід протекції, яка буде підготовою до майбутнього панування над ними.

8. „Підговорити австрійського короля, щоб він прогнав турків з Европи, а коли він завоює Царгород то невтралізувати його, або втягнути у війну зо старим европейськими державами, або відступити йому частину ним завойованого з тим, щоб пізніше все те відібрати.

9. „Коли Швеція буде розібрана, Персія переможена, Польща підбита, Туреччина завойована, наше військо обєднане, Чорне й Балтійське моря під охороною наших кораблів, от тоді треба дуже потаємно запропонувати кожному зокрема наперед урядові версальському, а потім урядові віденському, поділити з ним владу над світом. Як один із них прийме пропозицію, що станеться з певністю, коли підлестити їх амбіції й самолюбству, тоді використати його на те, щоби знищити другого. Потім знищити й того, що лишиться у боротьбі, якої вислід не підлягатиме жадним сумнівам, бо Росія годі безроздільно володітиме цілим Сходом і великою частиною Европи.

10. „В тім разі, що зрештою не є правдоподібним, колиб вони обі відмовились від російської пропозиції, то треба зробити так, щоб між ними повстали сварки й вони вичерпали себе взаємно у боротьбі. Тоді, в рішучій хвилині Росія обрушиться на Німеччину зо своїм військом, що його приготує зарання. В той же час дві сильні фльоти вирушать, одна з архангельського порту, а друга з Азовського моря. Ті фльоти будуть нагружені азійськими ордами, охоронятиж їх будуть воєнні фльоти Чорного й Балтійського моря. Посуваючись Середземним морем і океаном, ті орди заллють Францію з одного боку, Німеччину — з другого. А як ті дві країни будуть переможені, то решта Европи піде під ярмо легко і без спротиву.

„В той спосіб можна й належить підбити Европу!..."

Такий політичний заповіт лишив переможець під Полтавою своїм наступникам. Спянілий від перемоги, він не сумнівається, що:

„Росія, яку він застав річкою, а яку він лишить великою рікою, стане при його наслідках великим морем, якого призначенням є зробити врожайною збіднілу Европу. А її морські хвилі перейдуть без огляду на ніякі греблі, якіб не поставили проти того моря слабі людські руки, щоб лиш його наступники здолали скерувати морську течію..."

Ота манія величности Петра „Великого" дійсно ніколи не покидала його наступників. А той політичний заповіт його в більшій чи меншій мірі (з огляду на конюнктуру і власні можливості) проводили в життя всі його спадкоємці, починаючи від „Другої" Катерини й кінчаючи на їх пролетарських величностях — Ленінові й Сталінові перших: не дурнож тепер „ґеніяльний" грузин ґльорифікує першого імператора всеросійського!

На жаль, нашому народові випала найтяжча й найганебніша роля — бути тяглою силою до виконання тих божевільних проєктів.

Цеж бо на козацьких костях побудовано столицю полтавського переможця, цеж українські козаки „нетяги" копали імператорові всеросійському канали між Волгою й Доном, як і тепер копають канали між Білим і Балтійським морем, між Волгою й Москвою всеросійським імператорам пролетарським, засіваючи московські болота своїми благородними кістками.

Паралеля аж занадто разяча, щоб і спадкоємцям блаженної памяти гетьмана Івана Степановича Мазепи над нею не задуматися! А треба сказати, що в обох випадках утрати нашої державности в немалій (чи ненайбільшій мірі!...) завинили ті самі „козаки нетяги", що дбали не так про власну державу, як про ті „поля й луки", котрими володіли українські (ніби) „луки" і котрі то „поля і луки" перешкодили усім синам народу нашого „одностайне стати" коло тих провідників, що хотіли з нього зробити українську націю.

— „Заповіт Петра Великого повинен служити дороговказом для кабінетів европейських держав" — писав у 1867 році польський історик Шодко.

— „Заповіти полтавського переможця та його царських і пролетарських спадкоємців повинні служити дороговказом усім живим і ненародженим синам українського народу, коли вони хочуть стати членами української нації!..."

Така є наука історії з 27 червня року 1709 аж по сьогоднішній день.

АПЕЛЮВАЛИ ЗА МИР.

Голяндська королева Вільгельміна й бельґійський король Леопольд відкликувалися до Англії, Франції й Німеччини за мир.

В. Г.

МЕТЕОРИТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДОЛЮ НАШОЇ ПЛАНЕТИ

Скільки разів ми оглядаємо в природничім музею чорний гладкий камінь, біля якого знаходимо карточку з написом: „метеорит" — ми за кожним разом не можемо опертися покусі, щоб його не діткнутися рукою. Відчуваємо тоді дивне враження: цей камінь, що має в собі 90 відсотків заліза, походить зпоза нашої землі! З тих „еґзотичних" міжпланетарних реґіонів, які в нашому відчуванні є начеб „тамтим" світом!... Може цей камінь перелітав поміж звіздами Молочної Дороги? Може він знаходився в своїй дорозі — недалеко Марса? А ось тепер лежить він ось тут, на полиці в музею, чорний і „конкретний", і розворушує нашу уяву до живого...

Походження метеоритів.

Метеорит — це науково устійнена назва для тих твердих тіл, що врядиголи спадають на землю з міжпланетарних просторів і яких тагар вагається від кількох міліграмів до міліона тон. Щорічно спадає їх на нашу землю — на основі обчислень Вайля — на загальну суму коло 2 міліярів кґ., що становить приблизно 2 ґрами на 1 км. поверхні землі.

Досі були ріжні думки щодо походження метеоритів.

Скіяпareллі (1866) твердив, що вони належать до сонячної системи. Нісль і Гофмайстер доказували на основі спектральної аналізи, що всі більші метеорити походять з міжпланетарних просторів. Сьогодні (Вайлі, Опік і інші) приняли як критерій походження метеоритів — їхню скорість, з якою вони спадають на землю: коли ця скорість є вища понад 42 км. на секунду, то знак, що метеорит не належить до нашої соняшної системи. Притім доказано, що саме всі дрібні метеорити — а таких нараховують до 24 міліони денно (Вайлі) — походять зпоза нашої соняшної системи. — Всі грубші „штуки", це члени нашої планетарної системи. Дехто ще й досі називає їх болідами.

Що боліди творять частину соняшної системи, на це вказує ще їх хемічний склад, ідентичний зо складом Землі.

Метеорити-великани.

Найбільшим досі метеоритом, що навістив нашу землю, був славний сибірський метеорит, що впав близько села Подкаменная Тунґуская, в басейні Єнісею, в середущім Сибірі, в дні 30. червня 1908. р. На жаль, ні один з учених не мав щастя оглядати цього рідкого і несамовитого явища. Щойно по війні вчені навідалися гурмою на місце „випадку" і на основі оповідань туземців та записок метеорольоґічних обсерваторій з того часу дали такий приблизний опис події:

Біля 7. год. рано небо прорізав ясний осліплюючий лук. Безпосередньо після цього бухнув до неба стовп вогню, високий 20 км.: його було видко аж у Кіренську, у віддалі 450 км. Гаряч відчувалося на віддаль 65 км., а луна, подібна до заграви заходячого сонця, була видна аж у Вановарі, віддалений 850 км. Кулик, що в 1927. р. досліджував місце зудару, пише, що атмосферичне потрясення було таке нагальне, що в Кіренську повилітали всі шиби, а навіть у Канську (600 км.) люди попадали на землю. Рівночасно великий шмат території залягла ясна сріблиста мряка, що підіймалася вгору до висоти 85 км. „Ця срібна мряка, пише Кулик, створювала оптичні мани невимовної краси". Акустичні хвилі розходилися впродовж 35 хвилин, а позаакустичні два рази перебігли землю: їх зареєстрували бароґрафи в Батавії і Вашинґтоні.

Сьогодні ціле те місце, у промірі 30 км., це одна пустиня. Метеорит лежить глибоко під землею: його тягар оцінюють (Кулик) на сотки тисяч тон. В околиці, а навіть у землі, в глибині 25 м., відкрили кількатонові відламки, що складаються з заліза (90%) і ніклю (5%).

Колиб цей метеорит був прискорив свою дорогу на 4 г. 47 м., був би в простій лінії упав на Петербурґ. Можна уявити собі наслідки!

Та куди більший метеорит-великан упав — уже кілька століть тому — в пустині Арізони, в місці, що його тепер називають „Кратером Метеору". Ще досі в цілій Арізоні кружляють леґенди на тему цього виняткового явища. В околиці знаходиться безліч відламків, вагою до кілька тон, що складаються з 92 відс. заліза, 6 відс. ніклю і дрібоньких діямантів. У 1920. р. оснувалося окреме акційне товариство, з основним капіталом 850 міліонів долярів, для експльоатації цього метеору, що його тягар оцінюють на 10 міліярдів кґ.

Що булоб, якби...

Згадані метеорити, не зважаючи на свою непересічну вагу і величезну силу удару, не потрапили „зрушити" нашої землі з місця. Метеорит вагою 1 міліона тон є щодо землі в такім відношенні, як зеренце піску до маси 79 таких кораблів, як Нормандія. Отже бачимо — великої небезпеки нема.

Але може бути. Раз, що може трапитися метеорит, який далеко перевищить тягар міліона тон, а друге — він може зударитися з Землею скісно, а це вже булаб для землі небезпека дуже поважна: моглаб схитнутися вісь Землі. Що тоді сталосяб? Припустім, що бігун пересунувсяб до Франції: в одній хвилині Атлянтійський океан залив би хвилею, високою кількасот метрів, цілу Европу, полудневу Африку, Америку, Австралію, а в околицях підбігунових показалосяб морське дно. Це був би „кінець світу".

Як ми сказали, щорічно спадає на Землю 2 міліярди кґ. метеоритів. Цей прибуток „погрублює" нашу землю верствою 25 міліметрів впродовж 20 міліярдів літ. Значить, прибуток відносно невеликий. Але тим цікавіший у своїх наслідках. А саме внаслідок збільшення їємної маси збільшається теж внаслідок збільшення земною і Сонцем. А таким чином скорочується час тривання року, що є саме, як знаємо, у відворотнім відношенні до взаємної сили притягання. Дальше Земля, „обтяжуючись" щороку новими 2 міліярдами кґ., щораз „повільніше" крутиться довкола своєї оси, а тимсамим продовжується час тривання дня. Потішмося тим, що це продовження, як обчислив Юнґ, виносить ледви одну тисячну частину секунди на... міліон літ.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НАДІЇ НА ЧУЖІ ДЕРЖАВИ.

На конвенції Краєвого Робітничого Комітету для Палестини, що відбулась оноді в Ню Йорку, говорено багато про вигляди Палестини як прибіжища для жидів. Кан, управитель жидівської ґазети „Форвертс", говорив, що доля Палестини звязана з успіхом демократичних держав у війні.

„Жиди в Палестині", говорив він, „є льояльні демократичному фронтові, бо вонь знають, що остаточно їх доля як доля всіх угнетених і слабих народів, залежить від перемоги аліянтів".

Звісно, жидам ніхто не повинен відмовляти права бачити свій рятунок у перемозі одної чи іншої держави. Одначе чи можуть вони говорити за всі інші народи? Наприклад, чи можна сказати, що доля угнетених індійців звязана з перемогою Англії, котру певно мається на думці, коли говориться чи то про демократичні держави, чи про аліянтів?

СУМНІВАЄТЬСЯ В ЇХ ДЕМОКРАТИЧНІСТЬ.

Ґарі Елмер Барнс, відомий американський історик, що пише кожного дня статті до низки американських ґазет, в одній зо своїх „колюмн" підносить питання політичного устрою в Анґлії.

Низкою фактів розбиває претенсії Анґлії на славу наскрізь демократичної країни.

Справу порушив Барнс тому, що в теперішній війні Анґлія підчеркує в пропаґанді свою демократичність, щоб зєднати собі симпатії Америки. Отже війна дала нагоду зміряти демократичність Анґлії. Як тканина при пранні, так політичний устрій звичайно пускає фарбу підчас війни.

ЩО ЛИШИТЬСЯ?

Поїхали галицькі делеґати в Москву, вихвалили Росію за визволення з польської неволі, попросили приняти їх під опіку геройського оборонця в Кремлі й зараз на другий день російський парлямент вволив їх волю й приняв західню Україну в склад Росії.

І тепер має Західня Україна ту саму свободу, яку має решта совєтської Росії. І тепер якби хотіла добути собі якісь права, то буде мати в цій боротьбі такі шанси, які має решта Росії, себто невеликі.

Два роки тому Австрія віддалася в подібний спосіб у руки визвольника, Ґітлєра, а нині вже не може добути від нього навіть крихітки тих прав, які мала до прилучення до Німеччини. У цей спосіб зрікаються народи своїх прав на довгі часи.

СТРАТИЛИ НАДІЮ?

Розголошує румунський уряд, що він уже признає права меншини українцям, що знаходяться під його окупацією.

Якщо це справді так, як він каже, то чомуж він не каже відразу, чому він дає ці права? Невжеж тому, що він не сподівається вдержати в своїх руках країн, заселених українцями?

ПРОРОКУЄ.

Заповідає італійська ґазета „Коріере делля Сера" в Римі що Америка не хоче йти до війни, але піде. Мовляв, заставить їх до цього пропаґанда. Як обставини будуть прихильні, то Америка може брати участь у війні вже за кілька місяців.

Хто може нині сказати, що так не буде? Як колись справді такого не буде, то пророк скаже: „Яж так і говорив: яж казав, що як обставини будуть прихильні".

ХТО ХОЧЕ, А ХТО НЕ ХОЧЕ.

За заподаннями тої італійської статті, більшість американців війни не хоче. Та деякі американці хочуть, і вони є впливові. Мовляв, президент Рузвелт хоче війни, щоби бути президентом утретє. Члени його кабінету секретарів хочуть війни з тих самих причин, а поступова інтеліґенція, жиди й банкирі зо своїх інтересів.

Каже „Корієре делля Сера", що Америку до війни затягнуть жиди.

Так виглядає Америка, коли на неї дивитися з Риму. Звісно, щоби бачити так далеко, треба далековиду. Та чи має „Корієре деля Сера" далековид, чи лише окуляри, заложені Гітлєром?

„ПРОВОКУЮТЬ ВІЙНУ".

Російський уряд лютий на Фінляндію за те, що вона не хоче датися ковтнути без протесту російській імперії.

Каже Росія, що Фінляндія провокує війну. Таким закидом сподівається Росія відвернути симпатії світу від Фінляндії.

Був раз такий випадок, що напав грабіжник на хату самітної старухи, пробував її ограбити, а коли вона ставила йому слабий опір, він її убив. Коли його арештували й привели на місце вбивства, поліція знайшла в кімнаті вбитої якийсь старий револьвер.

„А бачите?" — крикнув убивник до поліцаїв, „вона хотіла мене вбити. Я її вбив у самообороні".

ДИВНІ ХОДИ ІСТОРІЇ.

Скандинавські народи бояться нападу большевицької Росії на себе.

Каже „Соціял Демократен", орган партії, що тепер при владі в Швеції: „Це була б страшна іронія історії, якби рух, що повалив царат, показався ще більше байдужним до прав народів, ніж останній цар".

Що це була би справді дивна іронія історії, не можна заперечити. Та з цього ще не виходить, щоб це не було можливе.

СКРІПЛЕНА КАМПАНІЯ ПРОТИ ЦЕРКВИ.

З Риму доносять про скріплення кампанії націстичного уряду проти католицької церкви в Німеччині.

Чому саме тепер?

Вплив російського союзу на Гітлєра? Чи не читає Гітлер „Безбожника"?

ВІСЬ ПОХОРОНЕНА.

З Балканів приходять вістки, про гарячі залицяння Німеччини до Болгарії.

Залицяння мають на ціли перетягнення Болгарії на сторону Німеччини. Звернені вони проти Італії й Туреччини, що, мовляв, залицяються до Болгарії з другого боку.

З цих донесень виразно видно, що римсько - берлінська вісь уже не існує.

ГАРЯЧІ ЗАЛИЦЯННЯ.

Лондонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" звертає увагу не лише на самий факт таких залицянь і на факт, проти кого вони звернені, але на самий спосіб залицяння: Замітно, каже він, що Німеччина для приєднання Болгарії обіцяє їй навіть нафту, гуму й бавовну, котрих Німеччина сама не має багато на свої потреби.

Це вже мусять бути гарячі залицяння, коли кавалер обіцяє дівчині навіть те, чого він самий має не багато.

ПОПРАВИЛАСЯ.

Сталася новинка, котру деякі ґазети вважали за відповідне взяти в рамці: Польща заплатила процент на свої бонди.

Здавалось би, що сталася небувала річ: поляк довг заплатив. Одначе насувається питання: Звідки взяла Польща гроші на цю заплату? Звісно, позичила.

Отже старої польської традиції не поломано: старі довги новими латається.

ДО РОДИМЦІВ ДЕВЯТНИК, ПОВІТ БІБРКА!

Життя народу **в свідомості** свого національного походження — та, в **лучності** дітей деб вони не жили. Та, не легко собі уявити, мрії та завдання наших братів на рідній землі, серед сьогоднішнього положення. Обставини їхнього сучасного життя, горем прибитого, диктують голосніше однісенький обовязок: всі до праці в призбиранню пожертв.

Докажім, на вільній землі Вашингтона, що подиктований нам обовязок **ми сповнимо вповні,** а при помочі дітей своїх, заквітчаєм цей дім американським звіздистим прапором. Понижчий випис дальших пожертв хай розвіє нашу байдужність та оспалість, а хай **витворить** тревкішого духа в призбиранню пожертв.

К. Борачек 5 дол. П. Задорецький 3 дол. І. Драла, А. Кулик-Лаба, о. П. Понятишин і д-р І. Сміт по 2 дол., д-р А. Борак 1.50; по дол.: д-р С. Демидчук, Н. Вісьола, І. Кобан, М. Мурашко, Р. Слободян, П. Римар, П. Савчук, Е. Г. Романишин, О. Стеткевич, Д. Галичин, А. Жеребицька, С. Петровський, В. Цигилик, І. Бабинець, В. Босий, П. Коваль, М. Новак Д. Чорнюк, В. Душник, Н. Гладун І. Хитрик, П. Боднар, М. Баран, П. Стасюк, А. Пасічник, Т. Чоп, М. Барановський, С. Ковбаснюк, Т. Мацелюх, Ю. Ярема, А. Бутинський, о. Л. Весоловський, о. А. Кущак, о. В. Дяків, І. Баран, М. Сербинський, А. Ґураль, П. Гнатів, В. Павлюк; по 50 ц.: І. Приймак і Н. Шуст.

Щоби дальша праця увінчалась кращим успіхом і щоби прискорити подиктований нам обовязок, заложений свого часу комітет **уляджує,** в цю суботу, ще один, спільний для старших і молоді, американсько-український баль. (гл. огол.). Прийдім отже всі великим числом зо своїми дітьми, краянами з околиць та знайомими, **а сповнимо це,** що діти для батьківщини і братів своїх сповняти повинні.

За комітет: **П. Сокальчук,**
130 E. 7th St., New York, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Для належного звеличання Першого Листопаду.

З огляду на надзвичайні обставини, серед яких доводиться нам святкувати цього року День Першого Листопаду, Центральний Комітет Українських Національних Товариств у Ню Йорку взиває оцим все українське громадянство міста Ню Йорку виявити маніфестаційно свої почування в часі нюйорського Листопадового Свята в неділю, 12. листопаду б. р.

У першу чергу мають показати свою організованість та дисципліну нюйорські товариства. Хай усі їхні члени, під проводом своїх урядів, зберуться в своїх церковних салях ранком у годині 10, так, щоб уже в годині 10.30 могли корпоративно, разом із своїми прапорами явитися в церкві на Службі Божій. Священиків прошено, щоб у цю неділю виголосили відповідну проповідь, а після Служби Божої щоб відправили жалібні богослуження за поляглих українських героїв, а окремі молитви на інтенцію українського народу.

Все громадянство просимо явитися масово в неділю, 12. листопаду, у своїх церквах.

Ввечері цього самого дня відбудеться Святочний Концерт у Стайвесант Гай Скул із надзвичайною програмою, як це подано в оголошеннях. Хай цей концерт буде висловом нашої спільної думки. Тому саля Стайвесант Гай Скул хай буде переповнена вщерть українськими громадянами, а національний гимн хай зединить усіх приявних в одну родину.

Центральний Комітет Українських Національних Товариств у Ню Йорку.

СМЕРТЬ БУЛА КОЛО НЬОГО.

Чоловік, що керував цим автом, запевняє, що він почув руку смерти на своїм плечі, коли, їдучи Філядельфійським мостом, поховзнувся на мокрій дорозі й влетів автом на поруччя. Автомобіль задержався на поруччі так небезпечно, що керманич авта не важився вилазити з нього без помочи посторонніх людей.

ПОГРОМ „ЮНІОН НАСІОНАЛЄ" В КВЕБЕКУ

Дня 25. жовтня сталась непередбачена подія в Квебеку, що буде мати величезне значіння для цеї французької провінції, як також і для цілої домінії Канади. Того дня відбувались у згаданій провінції леґіслятурні вибори, названі домініяльними міністрами з Квебеку, Лапойнтом, Павером і Кардіном, „саботажними виборами". Напів фашистівська партія французьких націоналістів, звана „Юніон Насіонале", що від 3 років була при владі в Квебеку, потерпіла в тих виборах нечуваний погром, що можна назвати другою російською Цушімою. На 71 посольських мандатів, на всіх 86, які вона мала в попередній леґіслятурі, потрапила вона задержати лише 16.

Переможцем у тих виборах вийшла квебекська ліберальна партія зо своїм провідником Аделярдом Ґодбу, 47-літнім професором рільничої академії і бувшим міністром рільництва. Вона здобула 68 посольських мандатів на всіх 86 і буде тепер при владі в Квебеку. Ще радикальніша від „Юніон Насіонале" партія „Аксіон Ліберале Насіонале" з провідником Ґуїном не здобула собі ані одного мандату. Ця партія отверто голосила, що, на випадок ухвалення примусової військової служби, будучи при владі, проголосить виступлення Квебеку з Канадійської Конфедерації.

Перемога лібералів і погром „Юніон Насіонале", це, за словами нового премієра електа Ґодбу, „не лиш вислів довіря квебекських виборців до провінціяльної ліберальної партії, але також одобрення становища, занятого ліберальними провідниками у федеральній ділянці".

Міністер справедливости в федеральнім кабінеті міністрів француз Е. Лапойнт, довідавшись про вислід виборв, заявив: „Складаю сердечні побажання населенню Квебеку, премієрові електові Ґодбу та цілій провінції Квебек. Також ґратулюю Канаді".

Перемога противників премієра Дюплесі є теж великим триюмфом домініяльного уряду і премієра Мекензі Кінґа. Вона облекшила значно його клопітливе положення серед двох ґруп екстремістів. Льоялісти обурювались на нього й уряд, що він замало участь бере в несенню помочі в війні Великій Британії. Вони нарікали, чому уряд висилає лиш одну дивізію на бойовий фронт, а не дві. Вони нарікали, чому заасентировано тепер далеко менше добровольців як в 1914—18 роках. Другі екстремісти, ті самі з Квебеку, вели завзяту кампанію проти всякої участи Канади в зовнішніх війнах.

Федеральний уряд має тепер запевнення, що не потребує апелювати до канадійських виборців і розписувати загальних домініяльних виборів і спокійно може їх відложити до наступної осени. Замісць на кампанію виборчу, федеральний уряд і парлямент можуть зуживати всю свою увагу і віддати всі середники і способи та всю силу краю на війну, щоб тим успішніше причинитись до її виграння.

Зовнішним ворогам Канади, тобто Гітлерові і його міністрові пропаґанди Ґебельсові, вибється адут з рук, що Канада відносно війни є роздвоєна та що поважна частина її мешканців є проти війни й хоче остатися в ній невтральна.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS HOPE NEXT PEACE WILL RESTORE THEIR FREEDOM

The hope of Ukrainians that their country will achieve its destiny as "the peaceful and independent buffer state of western Europe" at the next great peace conference was retold yesterday in Boston at a celebration of the 21st anniversary of the Ukraine's declaration of independence from Russia and Austria.

Speaking at the Ukrainian Church, Arlington street, Nicholas Dawyskyba, president of the Boston branch of the Ukrainian National Association, related how his native countrymen had twice gainend independence this century only to fall victims to a fresh aggressor.

In 1918, he pointed out, Western Ukraine was conquered by the Poles only a few months after her people had revolted from the Austrian empire. Three years later, Eastern Ukrainia was "recaptured" by Russia and "on paper" made an autonomous Soviet republic.

He said that the Ukrainians in Poland had not aided the government in its fight against Germany and held that his countrymen reguarded both Poland and Russia as oppressors.

"Our country has always been the granary of western Europe. And that is why we have also been its battlefield. But at the next peace conference, following the end of this war, we feel sure that the allies will wish an independent Ukrainia to serve as the true buffer state against communism."

Farlier, the Rev. Waldemar Kaskiw, pastor, celebrated a memorial mass in the church.

In the afternoon, the young children, dressed in colorful folk costume presented a pageant.

(The Boston Herald,
November 6, 1939)

UKRAINIAN GROUP GIVES FOR REFUGEES

At a meeting to commemorate the 21st anniversary of the short-lived Ukrainian independence the United Ukrainian Organizations of Cleveland yesterday raised $180 for the relief of refugees from the Polish Ukraine. The meeting was held at Ukrainian National Home, 2255 W. 14th Street.

Dr. John Yatchew, attorney of Windsor, Ont., described a recent visit to eastern Europe, where he talked with leaders in the Ukrainian nationalist movement.

Other speakers were Rev. Peter Bilon, pastor of St. Vladimir's Ukrainian Orthodox Church; Rev. Sylvester Zurawetzky of SS. Peter and Paul's Ukrainian Catholic Chruch, and Bohdan Buchak of New York, secretary of the Ukrainian Nationalist organization.

(Cleveland Plain Dealer,
November 6, 1939).

СЛІПА „БАЧИТЬ" СВОЮ ХАТУ

Група прихильників Гелени Келер, відомої сліпої й глухої суспільної діячки, подарувала їй модель її дому, що вона задумує виставити його собі в Вестпорті, Конетикот. „Оглядаючи" хату пальцями рук, Келер заявила, що вона тепер уже „бачить", як буде виглядати її хата.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛУ 324 У. Н. СОЮЗУ З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

відбудуться

В СУБОТУ, 11. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 11, 1939)

В ДОМІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

НА 23rd і BROWN STREETS, PHILADELPHIA, PA.

в годині 8. ввечір.

На тих зборах буде присутній **орґанізатор В. Загаєвич,** а тому проситься усіх членів прибути не тільки самим на збори, але також привести з собою знайомих і приятелів. Орґанізатор має до обговорення з членами важні справи.

ЗА УРЯД ВІДДІЛУ 324:

О. Горохівський, предс.; **М. Туркот,** секр.; **Й. Матлюк,** касієр.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ 156, 237, 352 і 388 з ЧЕСТЕР, ПА., що

НАДЗВИЧАЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

урядників і членів тих відділів

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1939)

в 2. годині пополудні

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

4th & WARD STREETS, CHESTER, PA.

Просимо всіх членів та урядників прибути конечно на ці збори. На зборах буде промовляти в важних орґанізаційних справах **орґанізатор В. Загаєвич.** Приводіть зо собою також своїх приятелів і знайомих, а головно молодь, бо до молоді п. Загаєвич буде промовляти англійською мовою.

ЗА ВІДДІЛИ 156, 237, 352, 388:

Н. Яцик, Г. Стеців, М. Гавриляк і Й. Бринґелевич, секретарі.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що його заходами відбудеться

В НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1939)

в годині 7:30 вечером

В СТАЙВЕЗЕНТ ГАЙ СКУЛ, 15. ВУЛИЦЯ У НЮ ЙОРКУ

ЛИСТОПАДОВИЙ КОНЦЕРТ

ГОЛОВНІ ТОЧКИ ПРОГРАМИ: 1) Сольо-співи відомої оперової співачки пані Ольги Лепкової; 2) виступ двох хорів, Український Молодечий Хор з Ню Йорку й Ню Джерзі, під проводом Степана Марусевича, та Хор укр. прав. церкви св. Володимира, під проводом Юрія Татарова, 3) виступ смичкового ансамблю із сольо-співом панни Анни Трястенецької; 5) бесідники: д-р Л. Мишуга та адв. М. Пізнак.

Проситься всіх громадян прийти на це національне свято. — Вступ 40 цнт.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ДЕВЯТНИК, ПОВІТ БІБРКА

ДЛЯ СТАРШИХ І МОЛОДІ

SATURDAY, NOVEMBER 11, (ARMISTICE DAY) 1939

СПІЛЬНИЙ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЬ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ,

334 Іст 14-та вулиця, Ню Йорк Сіті.

Вступ 40 центів. — Початок у 6. год. ввечір.

Всіх краянів та свідоме громадянство проситься о численну участь. Смачна перекуска. Добірна музика.

НЮАРК, Н. ДЖ.

К-О-Н-Ц-Е-Р-Т

славного українського співака

МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1939)

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180 WILLIAM ST., NEWARK, N. J.

Початок 7:30 ввечір.

Просимо нюарчан і околиці до численної участи. — Комітет.

БИЙКА НА ТЛІ ВІДПРАВИ З РОБОТИ

До канцелярії відправлювача поїздів на стації підземної залізниці „Ай-Ар-Ті" на 42 вул. в Ню Йорку зайшов Джан Реймерс, 37-літній бузший робітник цеї залізниці, і почав закидати стаційному інспекторові Чарлзові Нюкеркові, що це він спричинив був відправлення його з роботи два роки тому. В сварці він витягнув ніж і, не дивлячися на вмішання двох інших робітників, так сильно покалічив Нюкерка, що його треба було відставити до шпиталю. На поліції Реймерс сказав, що його відправлено після того, як він відкинув пропозицію Нюкерка приступити до юнії.

ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ЛАВУ ПРИСЯЖНИХ ДЛЯ КУНА

Суд відкинув ріжні внески оборони на відложення розправи проти Фріца Куна, провідника „Німецько-Американського Бунду", обвинуваченого за зловживання фондів організації. Адвокати домагалися відложення справи на тій основі, що в Ню Йорку не може бути виданий справедливий осуд Куна, бо в Ню Йорку панує протинімецький настрій. Суддя заявив, що Куна судять не за його політичні погляди, й казав приступати до вибору присяжних. Їх вибрано зараз таки першого дня. Адвокати дуже пильно допитували кандидатів на лаву, що були жидівського походження.

САМОГУБСТВО МІЛІОНЕРА

У готелі Парамавнт у Ню Йорку наняв на день кімнату Герберт Гилдербренд з Сан Франціска. Незадово по занятті кімнати мешканець убився вистрілом з мисливської рушниці в голову. Розсліди поліції показали, що самовбивник це Джордж Денвер Гутенгайм, 32-літній одинокий син Саймона Гутенгайма, міліонового залізного магната. За причину кроку подано нервовий розстрій.

ДІВЧИНА ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА МАТРИ

Перед стейтовим судом у Ню Йорку станула 18-літня учениця вищої школи, Ева Копальчак, щоб відповісти за застрілення своєї матери. Дівчина була довше під лікарським розслідом щодо її умового стану, й лікарі признали її осудною. На запит судді дівчина призналася до невмисного вбивства другого ступня, за котре їй грозить 10 до 20 літ вязниці.

ҐЕНЕРАЛ ЙОНАС ЧЕРНЮС, премієр Литви.

Литовське населення тепер дуже раде з тої причини, що їх стара столиця Вильно, загарбана колись поляками, вернулася назад до литовської держави. Литовці, в краю і по цілім світі, витревало і послідовно боролися за те, щоб дістати назад Вильно. Деколи їх боротьба виглядала цілком безнадійна, а ті, що за те боролись, робили враження „мрійників". Тепер їх мрія обернулася в дійсність. Це є доказом, що нераз на перший погляд неймовірні речі можуть стати дійсністю, коли хтось за ті речі розумно і витревало бореться.

До прилучення Вильна до Литви багато причинився теперішний премієр генерал Чернюс, якого світлина подана вгорі. Це він своїм великим тактом не допустив до того, щоб Литву захопили, або наложили свій „протекторат" наїзники з заходу, чи сходу. А навіть серед тих напружених хвилин він зумів постаратись про поворот Вильна до материнього пня.

Ґенерал Чернюс іще молодий чоловік. Родився 1898 року в Литві. Середню і вищу освіту здобув у литовській ґімназії в Ковні, а опісля в місцевім литовськім університеті. Військову освіту здобув наперед у литовській старшинській школі, а опісля за границею, в Брюселі, Бельгія. В 1919—20 роках брав участь у литовській війні за незалежність. В 1935 р. був іменований шефом штабу литовської армії; в 1937 році здобув ступінь генерала, а на весну 1939 року покликано його на премієра Литви. За свої заслуги він носить чимало литовських і чужинецьких відзначень.

К. Відікавскас, Філядельфія, Па.

НАЛОЖИВ НА СЕБЕ РУКУ.

В місцевості Сарто, Ман., застрілився Леонард Чайковський на фармі Максима Козвишина. Недавно тому Чайковський працював у Гамілтоні і там залишилася його жінка, яка тепер жие в Наєгара Фолс, Онт. З залищених писем Чайковського виходить, що він допустився самогубства з журби за жінкою.

„ТРАЙЛОН" ОБДИРАЄТЬСЯ

700-стіп високий триграничастий стовп „трайлон", виставлений на Світовій Виставі в Ню Йорку, має вже кілька дір у своїм пластрі. Інжинири вистави скликали спеціяльні збори, щоб рішити, як урятувати цей символ вистави. Замітно, що пер:сфера, що стоїть коло „трайльону", видержує дуже добре напади непогоди.

ВБИВ МЕДВЕДЯ КАМІНЮКОЮ

На громаду залізничих робітників, що працювали на рейках коло Мкжераду, в стейті Вашингтон, напав великий медвідь. Робітники обкидали його камінням, а потім побігли до дрезини й стали втікати. Лиш один робітник, Волтер Сотер, которого називають „Тофі", не втікав, але далі кидав камінням на медведя. Він поцілив медведя одною камінюкою так здорово між очі, що медведя приголомшив. Потім підійшов ближче до лежачої звірюки й докінчив медведя великою камінюкою.

З РАПОРТОМ.

Пані Борден Гармен, амбасадорка Америки в Норвеґії, приїздить до Злучених Держав, щоб дати президентові звіт з пригоди американського корабля „Сіти оф Флинт".

ЮНІЯ ПОКАРАНА

Федеральний суд у Ню Йорку покарав відділ 20244 юнії дестилярних робітників на 1,600 долярів за те, що вони робили перешкоди в продажу каліфорнійських вин.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

У Бервік, Па., померла в четвер, 9. листопаду 1939 р. довголітня членкиня і організаторка відділу 333. У. Н. Союзу,

РОЗАЛІЯ БОБЕРСЬКА.

Походила зо села Ґатовіці, повіт Сокаль, Західна Україна. До Союзу записалась 1926. р., маючи 37 літ.

Полишила у смутку свого мужа Івана, чотирьох синів, один з них є укр. гр.-кат. священиком, і чотири дочки.

Похорон відбудеться в суботу, 11. листопаду 1939. р. з власного дому, 801 Warren St. Тіло покійної буде взято до укр. церкви св. Кирила і Методія, а з церкви на місце вічного спочинку.

Нехай земля буде Їй пером!

Родина,
Волод. Боберський, секр.

✝

Дня 8. листопаду, в 1. години рано, упокоївся в Ню Йорку

МИКОЛА ЛЕЛЕТ (Lelet)

Роджений в селі Москалівка, повіт Косів, Західня Україна.

Похорон буде в суботу, 11. листопаду, в годині 1:30 пополудні з похоронного заведення П. Яреми до української гр.-католицької церкви св. Юрія на 7. улиці в Ню Йорку.

Всіх краянів і знайомих покійного, місцевих і позамісцевих, на похорон щиро прошу.

В. Й. П.!

Стефан Дреботюк,
338 E. 13 St., New York City

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (15)

З часом вогкі випари нетрів почали підноситись і дерева довкруги почали виразніше зарисовуватись. Це справляло подорожним полекшу, бо вони могли сміливіше продиратися крізь нетри. Водночас наповнило їх ляком, що дикуни можуть їх тепер скорше завважити. По якімсь часі зовсім розвиднілось і настав день.

Хоч подорожні були дуже перетомлені, то проте з прибуттям дня вони подвоїли енергію, щоб вирватися з цих нетрів десь на безпечне місце. Дехто з них уже думав, що небезпека минула і дикуни, коли навіть їх шукають, то не тут, а десь недалеко місця, де вбито великана. Але Тарзан знав, що небезпека не минула.

По годині маршу він нагло зупинився. Він зачув якісь голоси, які видались йому підозрілими. „Що таке? Може звір якийсь нам грозить?" — запитав Пері О'Рурк. „Ні", відповів Тарзан. „Це якісь люди". При тім він дав знак иншим подорожним, щоб затримались і сиділи тихо. Сам він почав висуватись наперед, щоб розвідати ґрунт.

Дикі голоси робилися сильнішими, як Тарзан підсувався в напрямку, звідки вони доходили. Він посувався обережно вперед, стараючись не викликати найменшого шуму. Вкінці, розсуваючи ледви листя корча, він побачив перед собою табор великанів. З їх горл виходили ті дикі голоси, які тарзан зачув уже здалека.